

Nieuw boek Fred de Haas

Servus, over macht, slavernij, uitbuiting en verzet

‘Zolang er mensen zullen zijn, zolang zal ook vernedering bestaan. Uitingen hiervan zijn pijnlijk, soms vernietigend. Een van de gezichten van uitbuiting en vernedering is het verschijnsel slavernij. Sinds onheuglijke tijden zijn er mensen geroofd van huis en haard, verkocht, gedeporteerd naar landen om daar tot het einde van hun dagen onder dwang te werken’. Aldus Fred de Haas in zijn boek ‘Servus’.

Een verhaal over macht, onderdrukking, slavernij, uitbuiting en verzet. Een geschiedenis van knechting in Europa, het Caraïbisch gebied en de rest van de wereld. De eerste uitgave verscheen in maart 2021.

Fred de Haas (Utrecht, 1938) studeerde cum laude af aan de Rijksuniversiteit te Utrecht in de Franse, Spaanse en Portugese taal- en letterkunde. Hij werkte als leraar Frans en Spaans in het middelbaar onderwijs en gaf o.a. les aan het Radulphus College in Willemstad (Curaçao). Hij vertaalde uit het Papiaments werk van Antilliaanse dichters als Luis Daal, Pierre Lauffer, Elis Juliana, Henry Habibe, Frida Domacassé, Lucille Berry-Haseth, Olga Orman, Quito Nicolaas en Joseph Sickman Corsen. Uit het Frans vertaalde hij werk van Caraïbische dichters en schrijvers, alsmede, uit het Spaans, werk van Zuid-Amerikaanse dichters als Jorge Luis Borges en Pablo Neruda. Ook vertaalt hij uit het Russisch. Met grote regelmaat schrijft hij artikelen over taal en cultuur van de Antillen. Met zijn Latijns-Amerikaans ensemble Alma Latina trad hij op bij het Genootschap Nederland-Aruba.

Waarneembare gevolgen

Het boek ‘Servus’ is op 21 maart jl. besproken door Eric de Brabander (*Antilliaans Dagblad*). De gevolgen van de slavernij zijn nog steeds waarneembaar, schrijft hij. Met name komen zij tot uiting in de sociale verhoudingen van de versplinterde etnische bevolkingsgroepen van ons eiland (Curaçao), vaak gepaard aan een wantrouwen dat het duidelijkst merkbaar is rond de verkiezingstijd, als de partijen die de belangen van de naar afkomst verdeelde bevolking moeten behartigen de strijdbijl opgraven.

De Brabander citeert koning Willem III bij de afschaffing van de slavernij in 1863. 'Vanaf nu bent u vrij mens en maakt u deel uit van de maatschappij als ingezetenen van de kolonie. Ik wens u van harte geluk met het geschenk dat de Koning u met vaderlijke zorg heeft gegeven; u mag hier echt blij om zijn, maar u moet ook bewijzen dat u dit voorrecht waard bent. Er zal van deze proclamatie een vertaling in de landstaal worden gemaakt'.

Historische context

De recensent vindt dat De Haas met zijn boek een geslaagde poging heeft gedaan het fenomeen slavernij in een juiste, niet door emoties verwrongen, historische context te plaatsen. In het boek neemt de geschiedenis van de trans-Atlantische slavenhandel een bescheiden plaats in. Hij beschrijft o.m. de uitgebreide handel in slaven bij de Romeinen en de slavernij in relatie tot de islam.

De Haas merkt op dat tot op de dag van vandaag geen enkel islamitisch land excuses heeft aangeboden voor hun aandeel in de slavernij. Hij beschrijft ook de weerstand tegen slavernij in Europa die vorm begint te krijgen tegen het einde van de 18de eeuw, eerst in Frankrijk, daarna in Engeland. Nederland loopt achter en schaft de slavernij pas in 1863 af, mede onder druk van Engeland.

De Brabander: '*Servus* lijkt mij niet bedoeld als aanklacht, maar wel als een waarschuwing hoe het denken over andere volkeren en gemeenschappen maar al te gemakkelijk, uit economische motieven of valse zelfbescherming van de eigen 'hoogstaande' moraliteit, een akelig randje kan krijgen'.

Bron: Genootschap Nederland-Aruba, *Nieuwsbrief 3*, mei 2021